

گفت وگو

میترا جلیلی
دبیر گروه علم و فناوری

در جهان امروز، فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و اقتصاد دیجیتال به ستون فقرات رشد اقتصادی، نوآوری و حکمرانی کارآمد تبدیل شده‌اند. کشورهایی که زیرساخت‌های ارتباطی، مقررات تسهیل‌گر و زیست‌بوم نوآورانه را همزمان توسعه داده‌اند، توانسته‌اند سهم بالایی از ارزش افزوده جهانی را به خود اختصاص دهند. از زمان کلید خوردن انقلاب صنعتی در جهان تاکنون، نوآوری یکی از عوامل کلیدی در توسعه اقتصادی جوامع بوده است و امروزه دیگر نمی‌توان اقتصاد جهان را جدا از نوآوری و فناوری تصور کرد چراکه هر گام نوآورانه‌ای، تأثیری عمیق پیر-بهره‌وری، اشتغال و رقابت‌پذیری اقتصادی دارد. ظهور فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی، جهان را با تحولی بزرگ مواجه کرده و انتظارها از تأثیر تکنولوژی پر آینده جهان بالاتر رفته است. ایران نیز در دهه اخیر، با گسترش خدمات ارتباطی، رشد شرکت‌های دانش‌بنیان و توسعه پلتفرم‌های داخلی، مسیر حرکت به سمت اقتصاد دیجیتال را آغاز کرده اما همچنان چالش‌هایی چون ضعف زیرساخت، ناهماهنگی نهادی، کمبود سرمایه‌گذاری خطرپذیر و محدودیت تعاملات بین‌المللی از موانع جهش این حوزه محسوب می‌شوند. «داوود مسعودی»، کارشناس و پژوهشگر هوش مصنوعی و اقتصاد دیجیتال و مدیر اندیشکده حکمرانی هوشمند در گفت‌وگو با «ایران»، با تشریح وضعیت موجود آی سی تی کشور، به تبیین چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌رو و ارائه راهکارهای راهبردی برای عبور از موانع و رسیدن به توسعه پایدار اقتصاد دیجیتال پرداخت. گفت‌وگو را در زیر می‌خوانید.

به طور کلی آی سی تی کشور به چه بخش‌هایی تقسیم می‌شود و در مجموع این حوزه در چه وضعیتی به سر می‌برد؟

بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران را می‌توان در پنج محور اصلی، زیرساخت شبکه و مخابرات، خدمات ابری و پردازشی، نرم‌افزار و پلتفرم‌های دیجیتال، دولت الکترونیک و تحقیق و امنیت سایبری مورد بررسی قرار داد. در حوزه زیرساخت، ایران طی سال‌های اخیر در توسعه پوشش شبکه همراه و افزایش دسترسی عمومی به اینترنت موفق بوده است، اما کیفیت اتصال، پایداری شبکه و پهنای باند بین‌الملل هنوز فاصله معناداری با استانداردهای جهانی دارد. البته در بحث ارتباطات ثابت هم قرار است با توسعه فیبر نوری و جایگزین شدن کابل‌های مسی و تأکید بر افزایش اتصال به جای پوشش، تغییراتی ایجاد شود. در بخش نرم‌افزار و پلتفرم‌ها نیز اکوسیستم استارت‌آپی ایران با وجود نیروهای خلاق و بازار بزرگ داخلی، از مشکلاتی مانند محدودیت جذب سرمایه، تحریم خدمات خارجی و دشواری صادرات فناوری رنج می‌برد. معتقدم تا زمانی که سیاست‌گذاری‌ها در حوزه آی سی تی جزیره‌ای باشد و هر نهاد مسیر خود را جداگانه طی کند، توسعه پایدار ممکن نیست. به همین دلیل نیازمند یک مرکز هماهنگ‌کننده یا اختیارات اجرایی در سطح ملی هستیم تا برنامه‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها را همسو کند.

از تحریم‌ها گفتید. این موضوع چه تأثیری بر توسعه آی سی تی کشور دارد؟

با وجود تحریم‌ها نمی‌توان به راحتی انتظار جذب سرمایه خارجی را داشت چراکه این مقوله، موجب کاهش دسترسی به سرمایه‌گذاران خارجی، ایجاد محدودیت در واردات تجهیزات سخت‌افزاری و همچنین خدمات ابری بین‌المللی شده و علاوه بر آن، بر تجاری‌سازی بین‌المللی نیز اثر منفی گذاشته است. البته این بدین معنا نیست که تحریم‌ها دست و پای فعالان این حوزه را کاملاً بسته است، زیرا این قشر مطمئن می‌تواند با راهکارهایی مشخص، اثرات تحریم را به شکل محسوسی کاهش دهد. از جمله این راهکارهای پیشنهادی، می‌توان به تمرکز بر بومی‌سازی فناوری‌های کلیدی و توسعه همکاری‌های فناورانه با کشورهای آسیایی، آفریقایی و همسایه اشاره کرد.

توسعه آی سی تی نیازمند سرمایه‌گذاری مداوم است. برای جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی در حوزه آی سی تی چه اقداماتی می‌توان انجام داد؟

سرمایه‌گذار داخلی اگر از بازگشت سرمایه خود مطمئن باشد به این حوزه ورود می‌کند. در صورت اعمال معافیت‌های مالیاتی برای این دسته از سرمایه‌گذاران و ضمانت بازگشت سرمایه آنها، می‌توان به سرمایه‌گذاری داخلی امیدوار بود. در شرایط فعلی که تحریم بر زیست‌بوم فناوری کشور سایه انداخته، برای جذب سرمایه خارجی هم باید از مسیرهای منطقه‌ای و معاهدات غیردلاری برای جذب سرمایه استفاده شود. این موضوع، امکان‌پذیر است. به‌تازگی معاون وزیر ارتباطات فناوری اطلاعات هم از سرمایه‌گذاری خارجی ۱٫۶ میلیارد دلاری در یک سال گذشته در این حوزه خبر داده و عنوان کرده که از این میزان یک میلیارد دلار شامل سرمایه‌گذاری در هسته اقتصاد دیجیتال و اپراتورهای ارتباطی و حدود ۶۸ میلیون دلار هم در حوزه هوش مصنوعی بوده است.

با توجه به تحریم‌ها، آیا دیپلماسی فناوری می‌تواند در زمینه هوش مصنوعی با سایر بخش‌های آی سی تی کمک کننده باشد؟ چه مسیرهایی پیش‌روی ما وجود دارد؟

بله. نقش دیپلماسی فناوری حیاتی است چراکه در دنیای امروز، همکاری‌های فناورانه جایگزین رقابت‌های سنتی

ظرفیت‌های جغرافیایی، نیروی انسانی ماهر و بازار بزرگ، امتیازهای منطقه ای ایران در ICT هستند

در جهان امروز، فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و اقتصاد دیجیتال به ستون فقرات رشد اقتصادی، نوآوری و حکمرانی کارآمد تبدیل شده‌اند. کشورهایی که زیرساخت‌های ارتباطی، مقررات تسهیل‌گر و زیست‌بوم نوآورانه را همزمان توسعه داده‌اند، توانسته‌اند سهم بالایی از ارزش افزوده جهانی را به خود اختصاص دهند. از زمان کلید خوردن انقلاب صنعتی در جهان تاکنون، نوآوری یکی از عوامل کلیدی در توسعه اقتصادی جوامع بوده است و امروزه دیگر نمی‌توان اقتصاد جهان را جدا از نوآوری و فناوری تصور کرد چراکه هر گام نوآورانه‌ای، تأثیری عمیق پیر-بهره‌وری، اشتغال و رقابت‌پذیری اقتصادی دارد. ظهور فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی، جهان را با تحولی بزرگ مواجه کرده و انتظارها از تأثیر تکنولوژی پر آینده جهان بالاتر رفته است. ایران نیز در دهه اخیر، با گسترش خدمات ارتباطی، رشد شرکت‌های دانش‌بنیان و توسعه پلتفرم‌های داخلی، مسیر حرکت به سمت اقتصاد دیجیتال را آغاز کرده اما همچنان چالش‌هایی چون ضعف زیرساخت، ناهماهنگی نهادی، کمبود سرمایه‌گذاری خطرپذیر و محدودیت تعاملات بین‌المللی از موانع جهش این حوزه محسوب می‌شوند. «داوود مسعودی»، کارشناس و پژوهشگر هوش مصنوعی و اقتصاد دیجیتال و مدیر اندیشکده حکمرانی هوشمند در گفت‌وگو با «ایران»، با تشریح وضعیت موجود آی سی تی کشور، به تبیین چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌رو و ارائه راهکارهای راهبردی برای عبور از موانع و رسیدن به توسعه پایدار اقتصاد دیجیتال پرداخت. گفت‌وگو را در زیر می‌خوانید.

به طور کلی آی سی تی کشور به چه بخش‌هایی تقسیم می‌شود و در مجموع این حوزه در چه وضعیتی به سر می‌برد؟

بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران را می‌توان در پنج محور اصلی، زیرساخت شبکه و مخابرات، خدمات ابری و پردازشی، نرم‌افزار و پلتفرم‌های دیجیتال، دولت الکترونیک و تحقیق و امنیت سایبری مورد بررسی قرار داد. در حوزه زیرساخت، ایران طی سال‌های اخیر در توسعه پوشش شبکه همراه و افزایش دسترسی عمومی به اینترنت موفق بوده است، اما کیفیت اتصال، پایداری شبکه و پهنای باند بین‌الملل هنوز فاصله معناداری با استانداردهای جهانی دارد. البته در بحث ارتباطات ثابت هم قرار است با توسعه فیبر نوری و جایگزین شدن کابل‌های مسی و تأکید بر افزایش اتصال به جای پوشش، تغییراتی ایجاد شود. در بخش نرم‌افزار و پلتفرم‌ها نیز اکوسیستم استارت‌آپی ایران با وجود نیروهای خلاق و بازار بزرگ داخلی، از مشکلاتی مانند محدودیت جذب سرمایه، تحریم خدمات خارجی و دشواری صادرات فناوری رنج می‌برد. معتقدم تا زمانی که سیاست‌گذاری‌ها در حوزه آی سی تی جزیره‌ای باشد و هر نهاد مسیر خود را جداگانه طی کند، توسعه پایدار ممکن نیست. به همین دلیل نیازمند یک مرکز هماهنگ‌کننده یا اختیارات اجرایی در سطح ملی هستیم تا برنامه‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها را همسو کند.

از تحریم‌ها گفتید. این موضوع چه تأثیری بر توسعه آی سی تی کشور دارد؟

با وجود تحریم‌ها نمی‌توان به راحتی انتظار جذب سرمایه خارجی را داشت چراکه این مقوله، موجب کاهش دسترسی به سرمایه‌گذاران خارجی، ایجاد محدودیت در واردات تجهیزات سخت‌افزاری و همچنین خدمات ابری بین‌المللی شده و علاوه بر آن، بر تجاری‌سازی بین‌المللی نیز اثر منفی گذاشته است. البته این بدین معنا نیست که تحریم‌ها دست و پای فعالان این حوزه را کاملاً بسته است، زیرا این قشر مطمئن می‌تواند با راهکارهایی مشخص، اثرات تحریم را به شکل محسوسی کاهش دهد. از جمله این راهکارهای پیشنهادی، می‌توان به تمرکز بر بومی‌سازی فناوری‌های کلیدی و توسعه همکاری‌های فناورانه با کشورهای آسیایی، آفریقایی و همسایه اشاره کرد.

توسعه آی سی تی نیازمند سرمایه‌گذاری مداوم است. برای جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی در حوزه آی سی تی چه اقداماتی می‌توان انجام داد؟

سرمایه‌گذار داخلی اگر از بازگشت سرمایه خود مطمئن باشد به این حوزه ورود می‌کند. در صورت اعمال معافیت‌های مالیاتی برای این دسته از سرمایه‌گذاران و ضمانت بازگشت سرمایه آنها، می‌توان به سرمایه‌گذاری داخلی امیدوار بود. در شرایط فعلی که تحریم بر زیست‌بوم فناوری کشور سایه انداخته، برای جذب سرمایه خارجی هم باید از مسیرهای منطقه‌ای و معاهدات غیردلاری برای جذب سرمایه استفاده شود. این موضوع، امکان‌پذیر است. به‌تازگی معاون وزیر ارتباطات فناوری اطلاعات هم از سرمایه‌گذاری خارجی ۱٫۶ میلیارد دلاری در یک سال گذشته در این حوزه خبر داده و عنوان کرده که از این میزان یک میلیارد دلار شامل سرمایه‌گذاری در هسته اقتصاد دیجیتال و اپراتورهای ارتباطی و حدود ۶۸ میلیون دلار هم در حوزه هوش مصنوعی بوده است.

با توجه به تحریم‌ها، آیا دیپلماسی فناوری می‌تواند در زمینه هوش مصنوعی با سایر بخش‌های آی سی تی کمک کننده باشد؟ چه مسیرهایی پیش‌روی ما وجود دارد؟

بله. نقش دیپلماسی فناوری حیاتی است چراکه در دنیای امروز، همکاری‌های فناورانه جایگزین رقابت‌های سنتی

مدیران‌دیشکده حکمرانی هوشمند در گفت و گو با «ایران»:

ایران با دیپلماسی فناوری هاب منطقه می‌شود

در جهان امروز، فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و اقتصاد دیجیتال به ستون فقرات رشد اقتصادی، نوآوری و حکمرانی کارآمد تبدیل شده‌اند. کشورهایی که زیرساخت‌های ارتباطی، مقررات تسهیل‌گر و زیست‌بوم نوآورانه را همزمان توسعه داده‌اند، توانسته‌اند سهم بالایی از ارزش افزوده جهانی را به خود اختصاص دهند. از زمان کلید خوردن انقلاب صنعتی در جهان تاکنون، نوآوری یکی از عوامل کلیدی در توسعه اقتصادی جوامع بوده است و امروزه دیگر نمی‌توان اقتصاد جهان را جدا از نوآوری و فناوری تصور کرد چراکه هر گام نوآورانه‌ای، تأثیری عمیق پیر-بهره‌وری، اشتغال و رقابت‌پذیری اقتصادی دارد. ظهور فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی، جهان را با تحولی بزرگ مواجه کرده و انتظارها از تأثیر تکنولوژی پر آینده جهان بالاتر رفته است. ایران نیز در دهه اخیر، با گسترش خدمات ارتباطی، رشد شرکت‌های دانش‌بنیان و توسعه پلتفرم‌های داخلی، مسیر حرکت به سمت اقتصاد دیجیتال را آغاز کرده اما همچنان چالش‌هایی چون ضعف زیرساخت، ناهماهنگی نهادی، کمبود سرمایه‌گذاری خطرپذیر و محدودیت تعاملات بین‌المللی از موانع جهش این حوزه محسوب می‌شوند. «داوود مسعودی»، کارشناس و پژوهشگر هوش مصنوعی و اقتصاد دیجیتال و مدیر اندیشکده حکمرانی هوشمند در گفت‌وگو با «ایران»، با تشریح وضعیت موجود آی سی تی کشور، به تبیین چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌رو و ارائه راهکارهای راهبردی برای عبور از موانع و رسیدن به توسعه پایدار اقتصاد دیجیتال پرداخت. گفت‌وگو را در زیر می‌خوانید.

به طور کلی آی سی تی کشور به چه بخش‌هایی تقسیم می‌شود و در مجموع این حوزه در چه وضعیتی به سر می‌برد؟

بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران را می‌توان در پنج محور اصلی، زیرساخت شبکه و مخابرات، خدمات ابری و پردازشی، نرم‌افزار و پلتفرم‌های دیجیتال، دولت الکترونیک و تحقیق و امنیت سایبری مورد بررسی قرار داد. در حوزه زیرساخت، ایران طی سال‌های اخیر در توسعه پوشش شبکه همراه و افزایش دسترسی عمومی به اینترنت موفق بوده است، اما کیفیت اتصال، پایداری شبکه و پهنای باند بین‌الملل هنوز فاصله معناداری با استانداردهای جهانی دارد. البته در بحث ارتباطات ثابت هم قرار است با توسعه فیبر نوری و جایگزین شدن کابل‌های مسی و تأکید بر افزایش اتصال به جای پوشش، تغییراتی ایجاد شود. در بخش نرم‌افزار و پلتفرم‌ها نیز اکوسیستم استارت‌آپی ایران با وجود نیروهای خلاق و بازار بزرگ داخلی، از مشکلاتی مانند محدودیت جذب سرمایه، تحریم خدمات خارجی و دشواری صادرات فناوری رنج می‌برد. معتقدم تا زمانی که سیاست‌گذاری‌ها در حوزه آی سی تی جزیره‌ای باشد و هر نهاد مسیر خود را جداگانه طی کند، توسعه پایدار ممکن نیست. به همین دلیل نیازمند یک مرکز هماهنگ‌کننده یا اختیارات اجرایی در سطح ملی هستیم تا برنامه‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها را همسو کند.

از تحریم‌ها گفتید. این موضوع چه تأثیری بر توسعه آی سی تی کشور دارد؟

با وجود تحریم‌ها نمی‌توان به راحتی انتظار جذب سرمایه خارجی را داشت چراکه این مقوله، موجب کاهش دسترسی به سرمایه‌گذاران خارجی، ایجاد محدودیت در واردات تجهیزات سخت‌افزاری و همچنین خدمات ابری بین‌المللی شده و علاوه بر آن، بر تجاری‌سازی بین‌المللی نیز اثر منفی گذاشته است. البته این بدین معنا نیست که تحریم‌ها دست و پای فعالان این حوزه را کاملاً بسته است، زیرا این قشر مطمئن می‌تواند با راهکارهایی مشخص، اثرات تحریم را به شکل محسوسی کاهش دهد. از جمله این راهکارهای پیشنهادی، می‌توان به تمرکز بر بومی‌سازی فناوری‌های کلیدی و توسعه همکاری‌های فناورانه با کشورهای آسیایی، آفریقایی و همسایه اشاره کرد.

توسعه آی سی تی نیازمند سرمایه‌گذاری مداوم است. برای جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی در حوزه آی سی تی چه اقداماتی می‌توان انجام داد؟

سرمایه‌گذار داخلی اگر از بازگشت سرمایه خود مطمئن باشد به این حوزه ورود می‌کند. در صورت اعمال معافیت‌های مالیاتی برای این دسته از سرمایه‌گذاران و ضمانت بازگشت سرمایه آنها، می‌توان به سرمایه‌گذاری داخلی امیدوار بود. در شرایط فعلی که تحریم بر زیست‌بوم فناوری کشور سایه انداخته، برای جذب سرمایه خارجی هم باید از مسیرهای منطقه‌ای و معاهدات غیردلاری برای جذب سرمایه استفاده شود. این موضوع، امکان‌پذیر است. به‌تازگی معاون وزیر ارتباطات فناوری اطلاعات هم از سرمایه‌گذاری خارجی ۱٫۶ میلیارد دلاری در یک سال گذشته در این حوزه خبر داده و عنوان کرده که از این میزان یک میلیارد دلار شامل سرمایه‌گذاری در هسته اقتصاد دیجیتال و اپراتورهای ارتباطی و حدود ۶۸ میلیون دلار هم در حوزه هوش مصنوعی بوده است.

با توجه به تحریم‌ها، آیا دیپلماسی فناوری می‌تواند در زمینه هوش مصنوعی با سایر بخش‌های آی سی تی کمک کننده باشد؟ چه مسیرهایی پیش‌روی ما وجود دارد؟

بله. نقش دیپلماسی فناوری حیاتی است چراکه در دنیای امروز، همکاری‌های فناورانه جایگزین رقابت‌های سنتی

شرکت‌های کوچک تحمیل می‌کند که خود در‌دسرساز است. به همین دلیل هم در نشست صمیمانه با رئیس‌جمهوری، پیشنهاد ایجاد یک پرنال متمرکز برای ثبت، پیگیری و گزارش درخواست‌ها ارائه شده تا علاوه بر تسهیل فرآیندها، هزینه و زمان کمتری صرف صدور مجوز شود.

نابرابری دسترسی به منابع مالی بویژه برای شرکت‌های کوچک چگونه قابل حل است؟

یکی از راهکارها در این زمینه راه‌اندازی صندوق تسهیلات ویژه استارت‌آپ‌هاست. معتقدم این سازو کار می‌تواند طی یک فرآیند شفاف و کم‌دغدغه، به شرکت‌های کوچک‌تر کمک کند تا دسترسی سریع‌تری به سرمایه پیدا کنند و شاهد رشد آنها در مدت زمان کوتاه‌تری باشیم.

بخش آی سی تی کشور تاکنون چه میزان اشتغالاتی ایجاد کرده و چقدر ظرفیت بیشتر دارد؟

بخش آی سی تی تاکنون صدها هزار فرصت شغلی ایجاد کرده و حتی ظرفیت چند برابری برای رشد اشتغال‌زایی در خدمات دیجیتال، خدمات مربوط به هوش مصنوعی و همچنین حوزه نرم‌افزار دارد. البته در حال حاضر عوامل محدودکننده‌ای برای اشتغال‌زایی در این بخش وجود دارد که از جمله آنها می‌توان به کمبود سرمایه و همچنین سخت‌تر بودن دسترسی به بازارهای بین‌المللی برای صادرات فناوری اشاره کرد. هرچند قبلاً هم اشاره کردم با تدبیر مناسب، می‌توان این مشکلات را حل کرد. ایران با جمعیت جوان و تحصیلکرده خود می‌تواند در حوزه‌هایی مانند فین‌تک، سلامت دیجیتال، آموزش هوشمند و خدمات نرم‌افزاری صادرات‌محور پیش‌تاز شود؛ به شرط آن‌که سیاست‌های اشتغال دیجیتال، هدفمند و حمایتی باشند.

توسعه آی سی تی کشور با توسعه اقتصاد دیجیتال نسبت مستقیم دارد. اصلاً چرا این اقتصاد اهمیت دارد و برای توسعه اقتصاد دیجیتال و تحقق اهداف برنامه هفتم توسعه در این زمینه چه می‌توان کرد؟

اقتصاد دیجیتال می‌تواند سهم مهمی در رشد تولید ناخالص داخلی، افزایش بهره‌وری و کاهش وابستگی به نفت داشته باشد و آن را می‌تواند موتور رشد بهره‌وری، اشتغال و صادرات خدمات دانست به همین دلیل هم در برنامه هفتم توسعه به آن توجه ویژه‌ای شده است. طبق این برنامه، باید تا سال ۱۴۰۷ سهم اقتصاد دیجیتال از تولید ناخالص داخلی به «اردصد برسد در حالی که اکنون این رقم زیر ۱۵ درصد است» با توجه به اینکه میانگین جهانی این سهم، ۱۵ درصد و در کشوری مانند چین، ۴۵ درصد است، بنابراین باید برای رشد اقتصاد دیجیتال گام‌های بلندتری برداشت. معتقدم برای تحقق اهداف برنامه هفتم توسعه در حوزه اقتصاد دیجیتال، باید نقشه راه ملی اقتصاد دیجیتال با بودجه مستقل شاخص‌های قابل اندازه‌گیری، تدوین شود. اقتصاد دیجیتال فقط بخشی فناوری نیست بلکه پیش‌ران تحول در صنعت، کشاورزی، آموزش و حکمرانی است و هرچه سریع‌تر وارد اجرای دقیق این نقشه شویم، شکاف با کشورهای منطقه کمتر خواهد شد.

چرا آمار دقیقی از وضعیت اقتصاد دیجیتال در کشور وجود ندارد و گاهی حتی آمارها با یکدیگر متناقض هستند؟

بله برخی آمارها بسیار خوشبینانه هستند ولی برخی دیگر از روند رو به افول اقتصاد دیجیتال در کشور خبر می‌دهند. فقدان نظام آماری مستقیم و تفاوت روش‌شناسی نهادهای موجب این اختلاف آماری شده است. ایجاد مرکز آمار دیجیتال ملی و الزام نهادهای دولتی و خصوصی به گزارش‌دهی به این مرکز می‌تواند بسیار کارگشا باشد. بی‌شک این امر باعث می‌شود داده‌های دقیق، قابل‌مقایسه و مستمر برای تصمیم‌سازی فراهم کند چراکه از دل آمار دقیق و صحیح، راهکارهای درست متولد می‌شوند.

در نهایت به عنوان یک فعال حوزه فاوا که تاکنون برای توسعه اقتصاد دیجیتال هم تلاش فراوانی کرده‌اید، چه راهکارهای کلیدی برای بهبود وضعیت آی سی تی کشور می‌توانید ارائه دهید؟

معتقدم تشکیل ستاد ملی اقتصاد دیجیتال با اختیار اجرایی و ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر دولتی-خصوصی در این مسیر کارآمد است. سرمایه‌گذاری هدفمند در زیرساخت‌های ابری و داده و همچنین اصلاح مقررات و تسهیل اعضای مجوزها، تدوین قانون جامع داده و حریم خصوصی و سایر برنامه‌ریزی برای بازگشت متغیان و گسترش دیپلماسی فناوری با کشورهای منطقه بخش دیگری از راهکارهایی است که می‌توان برای بهبود وضعیت آی سی تی کشور ارائه داد. هرچند نشت اخیر رئیس‌جمهوری و تیمی از وزرا با فعالان حوزه فاوا تحسین برانگیز بود اما نقطه عطف واقعی، زمانی خواهد بود که این «گفت‌وگو» به «اقدام» تبدیل شود.

به تازگی رئیس‌جمهوری جلسه‌ای با فعالان حوزه فاوا داشتند. در این جلسه، فعالان حوزه فاوا از نبود قوانین شفاف صحبت کردند. آیا راهکار خاصی هم برای حل این مشکل ارائه شد؟

شفاف‌سازی و تدوین «نقشه راه مقرراتی» اهمیت زیادی دارد و معتقدم که انتشار یک جدول زمانی و نقشه راه شفاف توسط دولت بسیار کارگشاست. در این نقشه راه، دولت می‌تواند مراحل و اولویت‌های مقررات‌گذاری را مشخص کند تا فعالان این حوزه، بدانند در چه بازه زمانی چه قانون‌هایی اعمال خواهد شد و برنامه‌ریزی خود را بر اساس این قوانین مشخص انجام دهند، زیرا این موضوع باعث می‌شود تا فعالان حوزه فاوا با قوانین خلق الساعه و تغییر یک‌شبه آنها مواجه نشوند.

آنچه مسلم است، قوانین متغیر و عدم قطعیت حقوقی، سرمایه‌گذاری بلندمدت را ناممکن می‌کند و علاوه بر این، تغییر مداوم قوانین، گاه باعث از دست رفتن سرمایه فعالان این بخش می‌شود. به همین دلیل تدوین یک نقشه راه شفاف، می‌تواند یکی از مشکلات بزرگ فعالان این بخش را حل کند.

علاوه بر این، معتقدم که گاه ناهماهنگی میان دستگاه‌ها در سیاست‌گذاری‌های فناورانه، باعث می‌شود تصمیمات جزیره‌ای و متناقض گرفته شود؛ تصمیماتی که می‌تواند توسعه آی سی تی، اقتصاد دیجیتال و... را در کشور به تأخیر بیندازد. این موضوع هم در نشست با رئیس‌جمهوری مورد توجه قرار گرفت و فعالان این حوزه، تدوین تفاهنامه عملیاتی بین وزارتخانه‌های مرتبط (MOU) برای جلوگیری از تصمیم‌گیری جزیره‌ای را پیشنهاد دادند. مطمئناً تصویب و اجرای یک تفاهنامه عملیاتی بین وزارتخانه‌های مرتبط، می‌تواند از تصمیم‌گیری‌های جزیره‌ای جلوگیری کند. حتی می‌توان با را فراتر گذاشت و برای اینکه کسب و کارهای نوظهور با ریسک مقررات‌های مختلف مواجه نشوند، یک آزمایشگاه قوانین ایجاد کرد. معتقدم ایجاد «آزمایشگاه قوانین» می‌تواند پیش از ابلاغ مقررات، اثرات آنها را بررسی و اصلاح کند. به این ترتیب، تأثیر این قوانین بر مدل‌های مختلف کسب و کار در فضای آزمایشگاهی، مورد بررسی قرار می‌گیرد و در نهایت، قوانین دست و پاگیر یا مخرب قبل از ابلاغ، حذف می‌شوند.

برش